

Рішення
колегії Державної архівної служби України

м. Київ

19 квітня 2012 р.

Про стан і перспективи міжнародного співробітництва
Державної архівної служби, СФД та державних архівних установ

Заслухавши і обговоривши інформацію заступника директора департаменту-начальника відділу міжнародного співробітництва департаменту організації архівної роботи Укрдержархіву Ю. А. Прилепішевої про стан та перспективи міжнародного співробітництва Укрдержархіву та установ його системи, колегія відмічає, що міжнародна діяльність здійснюється відповідно до вимог національного законодавства та нормативно-правових актів у сфері зовнішніх зносин.

З метою поліпшення та забезпечення координації цього напрямку роботи відділом міжнародного співробітництва Укрдержархіву підготовлено Типовий проект міжнародного договору та Перелік міжнародних договорів, укладених державним архівом (додатки №№ 1–2 до наказу Держкомархіву від 27 квітня 2010 року № 60), Рекомендації щодо протокольного забезпечення прийому іноземних делегацій та окремих громадян іноземних держав Державною архівною службою та установами її системи (додаток № 1 до наказу Держкомархіву від 18 березня 2011 року № 36). Наказом Укрдержархіву від 15 листопада 2011 року № 97 «Про службові відрядження за кордон та укладання міжнародних договорів про співробітництво в архівній сфері та у сфері формування та зберігання СФД» затверджено новий порядок участі делегацій та окремих працівників Укрдержархіву та установ його системи у міжнародних заходах за кордоном та узгодження позицій/директивних вказівок (завдань) членів делегацій та окремих працівників.

Проте і досі трапляються випадки невчасного інформування Укрдержархіву про консультації з керівниками державних архівних служб, інших установ іноземних держав та їх результати. Звіт ЦДІАЛ про результати консультацій з Генеральним директором державних архівів Республіки Польща В. Стемпняком, що відбулися 4 квітня ц. р. у м. Львові, поступив на адресу Укрдержархіву пізніше встановленого терміну.

Відділом міжнародного співробітництва постійно вживаються заходи з забезпечення участі керівництва Укрдержархіву та установ його системи у міжнародних заходах організованих Міжнародною радою архівів (МРА) та її відділеннями та іншими міжнародними організаціями.

25–29 жовтня 2011 року (м. Толедо, Королівство Іспанія) делегація українських архівістів на чолі з Головою Державної архівної служби О. П. Гінзбург взяла участь у черговій міжнародній конференції Круглого столу архівів МРА, 20–22 червня – у засіданнях Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД (Консультативна рада) та Загальної конференції Євро-Азійського відділення МРА (ЄВРАЗІКІ) (м. Мінськ, Республіка Білорусь), 3–6 жовтня – у тристоронній зустрічі керівників

державних архівних служб України, Росії та Білорусі за участі директорів державних архівних служб цих держав.

2011 року у роботі другої конференції архівів слов'янських держав у м. Ліпіца (Словенія) взяла участь директор Держархіву Миколаївської області, пройшла навчання в Осінній архівній школі при Міжнародному інституті архівознавства Трієста та Марібору (Італія) працівниця ЦДІАК.

2011 року Укрдержархів відповідно до компетенції взяв участь у розробці Плану пріоритетних заходів у сфері гуманітарного співробітництва держав-учасниць СНД на 2013–2014 роки.

Цього року делегації українських архівістів на чолі з керівництвом Укрдержархіву братимуть участь у Міжнародному конгресі архівів МРА (20–24 серпня, м. Брісбен, Австралія), чергових засіданнях Консультативної ради та ЄВРАЗІКИ (початок жовтня, м. Ташкент, Республіка Узбекистан).

Керівництво Укрдержархіву та представники установ його системи братимуть участь у засіданні Європейського регіонального відділення МРА (ЮРБІКИ) (31 травня, м. Копенгаген, Королівство Данія), міжнародній конференції країн Центральної та Східної Європи циклу «Colloquia Jerzy Skowronek dedicta» (4–5 жовтня, Варшава, Республіка Польща), міжнародній конференції з управління архівами «Місце архівів та роль архівістів у сучасному світі та майбутньому» (12–16 листопада, м. Париж, Французька Республіка).

2012 року Укрдержархів за участі Держархіву Закарпатської області організовує та проводить у період з 28 по 31 травня в м. Ужгороді тристоронню зустріч керівників державних архівних служб України, Росії та Білорусі. До організації зустрічі також залучено ЦДІАЛ, держархіви Львівської області та м. Києва.

У другій половині жовтня в мм. Феодосія та Ялта планується проведення спільної з Національним архівом Вірменії виставки «Історія Вірменської церкви в Криму» за участі Держархіву в АР Крим. Триває робота держархівів Миколаївської, Одеської та Херсонської областей з підготовки та проведення в м. Миколаєві спільної українсько-російської виставки «З історії розвитку суднобудування в Новоросійському краї у XVIII–XX ст.ст.» (друга половина 2012 року).

Планується візит делегації українських архівістів на чолі з Головою Державної архівної служби О. П. Гінзбург до Варшави у червні ц. р. з метою проведення консультацій з Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща.

Керівництво Укрдержархіву запрошено до участі 19 липня 2012 року у засіданні експертів та практичному семінарі з проблем дослідження трагедії єврейського народу, організованих Європейським центром з дослідження історії Голокосту в Мюнхені, Баварія (ФРН).

Продовжено участь державних архівних установ у міжнародних архівних програмах «Пам'ять Світу», що реалізується під егідою ЮНЕСКО і має на меті збереження найвизначніших культурних пам'яток людства; «Відновлення Пам'яті Польщі», що здійснюється Радою Європи й МРА з метою відновлення

архівних зібрань Польщі; Спільна архівна спадщина країн та народів Центральної і Східної Європи.

Створену за участі українських архівістів інформаційно-пошукову систему (віртуальний архів) «Документальна спадщина Речі Посполитої: довідкова інформація», розміщено на веб-сайті «Архіви Білорусі» та представлено на веб-порталі «Архіви України».

2010–2011 року активізувалася робота у рамках Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей та українсько-польської комісії з питань архівної спадщини Міжурядової українсько-польської комісії у справах охорони та повернення втрачених та незаконно переміщених під час Другої світової війни культурних цінностей.

ЦДАВО ведеться робота над проектом веб-порталу «Ера Голокосту: пограбовані культурні цінності» та багатостороннім міжнародним проектом зі створення, наповнення та удоступнення через мережу Інтернет електронної бази даних на документи з історії Голокосту єврейського народу та переміщення культурних цінностей, пограбованих у роки Другої світової війни, що містяться в колекції Айзацштабу рейхсляйтера Розенберга і зберігаються в архіві.

З січня 2012 року на власному веб-сайті ЦДАВО розміщено створену базу даних з посиланням на веб-сайт Клеймс Конференс (США) «Колекція документів Оперативного штабу рейхсляйтера Розенберга» створену за договором ЦДАВО з Клеймс Конференс.

ЦДКФФА планує відновити співпрацю з німецькими колегами з вивчення документів про переміщення культурних цінностей в Американській зоні окупації у Німеччині з метою виявлення фотопозитивів, вивезених під час Другої світової війни із фондів архіву.

Укрдержархів є учасником Українсько-китайської Підкомісії з питань співробітництва у сфері культури та Підкомітету з питань гуманітарного співробітництва Українсько-Російської міждержавної комісії.

Укрдержархів та держархіви взяли участь у виконанні Протоколу четвертого засідання Змішаної українсько-угорської комісії та домовленостей, досягнутих за результатами візиту Міністра закордонних справ Угорської Республіки Я. Мартоні в Україну 12 грудня 2011 року.

Укрдержархівом постійно приділяється увага розвитку двостороннього співробітництва з державними архівними службами іноземних держав шляхом укладання двосторонніх міжвідомчих міжнародних договорів, проведенню інвентаризації раніше укладених таких договорів.

Станом на середину квітня 2012 року Укрдержархівом укладено 28 двосторонніх міжвідомчих міжнародних договорів, один меморандум (Грузія), три протоколи про спільні проекти (Білорусь, Росія, Угорщина), один план спільних заходів (Росія).

До кінця 2012 року планується укласти такі договори з Архівом Югославії, з Генеральною дирекцією державних архівів Баварії, Головними архівами Королівства Бельгія. Наступного року планується підписати Угоду з

Державним архівним управлінням Китайської Народної Республіки, а також Меморандум з Генеральною дирекцією національних архівів Алжирської Народної Демократичної Республіки, План спільних заходів з Агентством «Узархів» при Кабінеті Міністрів Республіки Узбекистан, Угоду з Державним архівом Республіки Македонія.

Перспективним напрямком розвитку співробітництва є відновлення консультацій про можливість укладення договорів про співробітництво з Центральним архівом та Військово-медичним музеєм Міністерства оборони Російської Федерації, що дасть можливість продовжити роботу з пошуковими організаціями України та сприятиме виявленню інформації для електронного проекту «Книга Пам'яті України».

Укрдержархів співпрацює з Центральним архівом МВС Республіки Польща, Американським меморіальним музеєм Голокосту (США), Документаційним центром об'єднання «Саксонські меморіали», ФРН, Національним Меморіалом Катастрофи та Героїзму Яд Вашем (Держава Ізраїль), з якими укладено міжнародні договори про співробітництво гуманітарного характеру. До січня 2012 року державні архіви співпрацювали з Генеалогічним товариством Юта (США).

З другого півріччя 2012 року – впродовж 2013 року до співробітництва з Яд Вашем мають залучитися держархіви Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Херсонської та Чернігівської областей Наприкінці ц. р. планується, за наявності згоди ізраїльської сторони, проведення на базі Яд Вашем в Єрусалимі семінару-практикуму для директорів держархівів, де буде відкрито пілотні проекти.

Слід відмітити активну міжнародну діяльність ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАЛ, ЦДКФФА, держархівів в АР Крим, Закарпатської, Київської, Миколаївської, Одеської, Тернопільської, Харківської областей, м. Севастополя.

Поглиблення взаємодії із закордонним українством, поповнення НАФ документами, що належать до культурної спадщини української нації і перебувають на зберіганні в архівосховищах іноземних держав є пріоритетним напрямком міжнародної діяльності Укрдержархіву та установ його системи.

Укрдержархівом внесено пропозиції до проекту Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2015 року. Не зважаючи на труднощі фінансового характеру, 2011 року отримано ЦДАМЛМ із США документи мистецтвознавця, поета Юхима Михайліва та документи з особового архіву відомої правозахисниці, громадського діяча та журналіста, лауреата Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка Надії Світличної.

ЦДАЗУ 2011 року проводилися консультації із іноземними колегами щодо шляхів виконання Угоди про співробітництво з Бібліотекою та архівом ім. Т. Г. Шевченка Союзу українців у Великій Британії, комплектування архіву фондами української діаспори в Угорщині та взято участь у Третньому українсько-угорському історико-мистецькому форумі.

Архіви на постійній основі здійснюють роботу з виявлення документів з історії України в іноземних архівосховищах як за допомогою мережі Інтернет так і на бібліографічному рівні під час вивчення довідкових видань. Більшість

документів виявлено за путівниками по фондах білоруських, польських, російських, румунських, угорських архівів.

Державний департамент СФД та установи СФД здійснюють міжнародне співробітництво у двох напрямках: у галузі науково-технічного забезпечення сфери страхового фонду документації (НДІ мікрографії) та у галузі стандартизації з міжнародними комітетами ISO (технічний комітет стандартизації ТК 40 «Страховий фонд документації»).

Фахівці НДІ мікрографії 2011 року взяли участь у роботі Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інформаційні технології та обладнання для довготривалого зберігання та оперативного доступу до документованої інформації» у м. Тула (Російська Федерація). Перспективним напрямком є поглиблення співробітництва з НДІ репрографії м. Тули, яке передбачає участь у відповідних міжнародних науково-практичних конференціях у 2012 році та проведення консультацій з російськими колегами.

ТК 40 представляє Україну в міжнародній організації зі стандартизації ISO у міжнародних комітетах ISO/TC 42 «Фотографія», ISO/TC 46 «Інформація і документація», ISO/TC 171 «Управління документообігом», ISO/TC 223 «Цивільний захист» та має право голосу під час голосування та обговорення відповідних міжнародних проектів. Упродовж першого кварталу проведено аналіз десяти проектів міжнародних стандартів ISO, загалом починаючи з 1996 року – 543 проектів. Продовженням цієї роботи має стати участь у створенні та діяльності Міждержавного технічного комітету стандартизації «Страховий фонд документації», яке ініційовано НДІ репрографії м. Тули та продовження участі у роботі міжнародних комітетів міжнародної організації зі стандартизації ISO.

З метою забезпечення подальшого розвитку, зміцнення та поглиблення міжнародного співробітництва у гуманітарній, культурній, архівній сферах та сфері СФД колегія **вирішує**:

1. Відмітити міжнародну діяльність Укрдержархіву.
2. Керівникам державних архівних установ:
 - забезпечити дотримання затвердженого Укрдержархівом порядку прийняття рішення щодо здійснення службових відряджень за кордон, укладання міжнародних договорів про співробітництво в архівній сфері та у сфері формування та зберігання СФД з державними архівними установами, науковими інституціями, навчальними закладами та іншими зацікавленими у співпраці установами та організаціями іноземних держав;
 - завчасно, *не пізніше ніж за десять днів*, інформувати Укрдержархів про відрядження за кордон та узгоджувати позиції/вказівки (завдання) щодо консультацій та робочих зустрічей з представниками міжнародних установ та організацій іноземних держав;
 - забезпечити подання Укрдержархіву у *10-денний термін* звітів за підсумками відряджень за кордон та консультацій/робочих зустрічей з представниками міжнародних установ та організацій іноземних держав.

– неухильне виконання пункту 2 констатуючої частини рішення колегії Держкомархіву від 20 квітня 2010 року (наказ Держкомархіву від 27 квітня 2010 року № 60), що стосується порядку підготовки та укладання договорів про співробітництво з міжнародними установами та організаціями;

– ЦДІАЛ забезпечити у подальшому вчасне направлення на адресу Укрдержархіву звітів про проведення консультацій з керівниками державних архівних служб та інших організацій і установ іноземних держав, що зацікавлені у співпраці з архівом.

2. Директору Державного департаменту СФД (Степаненко В. Л.) забезпечити міжнародне співробітництво у галузі науково-технічного забезпечення сфери страхового фонду документації (НДІ мікрографії) та у галузі стандартизації з міжнародними комітетами ISO (технічний комітет стандартизації ТК 40 «Страховий фонд документації»).

3. ЦДАЗУ (Берковський В. Г.) активізувати роботу з поповнення НАФ документами, що зберігаються в державних архівах іноземних держав у рамках укладених Укрдержархівом двосторонніх міжвідомчих міжнародних договорів про співробітництво з державними архівними службами інших держав.

4. Відділу міжнародного співробітництва департаменту організації архівної роботи Укрдержархіву (Прилепішева Ю. А.):

– до кінця 2012 року вжити заходів з поновлення консультацій про можливість укладення договорів/меморандумів про співробітництво з Центральним архівом та Військово-медичним музеєм Міністерства оборони Російської Федерації;

– в установленому порядку підготувати до підписання у 2012–2013 роках Угоди про співробітництво Укрдержархіву з державними архівними службами Алжиру, Баварії, Бельгії, Китаю, Македонії;

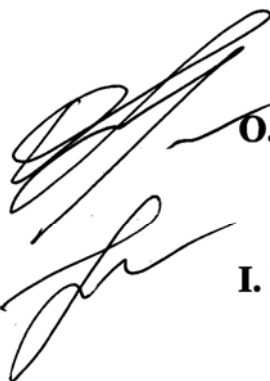
– спільно з Держархівом в АР Крим забезпечити організацію та проведення у жовтні 2012 року в м. Феодосія, Ялта спільної українсько-вірменської виставки «Історія Вірменської церкви в Криму»;

– упродовж 2012 року забезпечити участь керівництва Укрдержархіву та представників установ його системи у робочих засіданнях Європейського (ЮРБІКА) та Євро-Азійського (ЄВРАЗІКА) регіонального відділень МРА, Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД, інших міжнародних форумах;

– до жовтня 2012 року опрацювати з керівництвом Національного Меморіалу Катастрофи та Героїзму Яд Вашем (Держава Ізраїль) можливість проведення на початку грудня поточного року в м. Єрусалимі семінару-практикуму для директорів держархівів, де буде відкрито пілотні проекти.

Голова колегії,

Голова Державної архівної служби України

О. П. Гінзбург

Секретар колегії

І. В. Шеремет

